

ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Шалашна А. О.

Актуальність теми дослідження. Фінансово-бюджетна політика є вагомим інструментом соціально-економічного розвитку країни. Формування та здійснення ефективної фінансової політики держави має важливе місце у забезпеченні дієвого суспільного розвитку. Необхідним є визначення пріоритетів фінансово-бюджетної політики та створення умов для економічного зростання. Для підвищення результативності інституційних перетворень економіки, забезпечення позитивної макроекономічної динаміки важливим є подальший розвиток системи управління державними фінансами.

Постановка проблеми. Фінансово-бюджетна політика має бути дієвим інструментом забезпечення соціально-економічного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та реалізації фінансово-бюджетної політики доволі поширена в наукових дослідженнях. Це наукові роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: В. Нордхауса, В. Телеса, П. Самуельсона, І. Чугунова, Т. Канєвої, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, А. Мазаракі, В. Макогон, В. Опаріна, М. Пасічного, О. Самошкіної, В. Федосова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Важливим є формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни. Доцільним є подальший розвиток системи бюджетного планування та підвищення ефективності використання видатків бюджету, удосконалення фінансового механізму суспільного розвитку.

Постановка завдання, мети дослідження. Основними завданнями дослідження є розкриття сутності формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни, основних напрямів удосконалення фінансового механізму суспільного розвитку, подальший розвиток системи бюджетного планування та підвищення ефективності використання видатків бюджету. Метою дослідження є розкриття теоретичних засад та удосконалення механізмів формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів та підходів наукового дослідження: системний, факторний, порівняльний, синтезу, узагальнення, наукового абстрагування та інші.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито сутність формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни; дістало подальший розвиток положення щодо системи бюджетного планування та підвищення ефективності використання видатків бюджету. Розвинуто теоретичні засади та удосконалено фінансовий механізм суспільного розвитку, визначено, що для підвищення результативності інституційних перетворень економіки, забезпечення позитивної макроекономічної динаміки важливим є подальший розвиток системи управління державними фінансами, фінансово-бюджетна політика повинна враховувати низку завдань, які стоять на певному етапі розвитку суспільних відносин.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в процесі формування та реалізації фінансово-бюджетної політики.

Висновки відповідно до статті. Фінансово-бюджетна політика є дієвим інструментом впливу на соціально-економічні процеси. Вагомими завданнями у процесі розробки та реалізації державної фінансової політики є удосконалення системи публічних фінансів, посилення ефективності регулятивної функції бюджетно-податкових механізмів, здійснення структурних змін в економіці, спрямованих на підвищення темпів економічного зростання. Результативність економічних перетворень, значною мірою, залежить від якісного рівня інституційної складової фінансової

архітектоніки, стійкості фінансової системи країни, дієвості впливу фінансових інструментів на соціально-економічний розвиток країни.

Ключові слова: фінанси, бюджет, фінансово-бюджетна політика, фінансовий механізм, соціально-економічний розвиток країни.

FINANCIAL AND BUDGETARY POLICY AS AN TOOL OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY

Shalashna Angelina

Relevance of the research topic. Financial and budgetary policy is an important tool for the socio-economic development of the country. The formation and implementation of an effective financial policy of the state has an important place in ensuring effective social development. It is necessary to determine the priorities of the financial and budgetary policy and create conditions for economic growth. Further development of the state finance management system is important to increase the efficiency of institutional transformations of the economy and ensure positive macroeconomic dynamics.

Formulation of the problem. Financial and budgetary policy should be an effective tool for ensuring the socio-economic development of the country.

Analysis of recent research and publications. The question of the formation and implementation of finance and budget policy is quite widespread in scientific research. These are the scientific works of famous domestic and foreign scientists: V. Nordhaus, V. Teles, P. Samuelson, I. Chugunov, T. Kaneva, L. Lysiak, I. Lukyanenko, A. Mazaraki, V. Makogon, V. Oparin, M. Pasichnyi, O. Samoshkina, V. Fedosov and others.

Highlighting unexplored parts of the general problem. It is important to form and implement the financial and budgetary policy of the socio-economic development of the country. Further development of the budget planning system and improvement of the efficiency of use of budget expenditures, improvement of the financial mechanism of social development is expedient.

Setting the task, the goal of the research. The main tasks of the study are to reveal the essence of the formation and implementation of the financial and budgetary policy of the socio-economic development of the country, the main areas of improvement of the financial mechanism of social development, further development of the budget planning system and increasing the efficiency of the use of budget expenditures. The purpose of the research is to reveal the theoretical foundations and improve the mechanisms of formation and implementation of the financial and budgetary policy of the socio-economic development of the country.

Method or methodology of research. The article uses a set of methods and approaches of scientific research: systemic, factorial, comparative, synthesis, generalization, scientific abstraction and others.

Presentation of the main material (results of work). The essence of the formation and implementation of the financial and budgetary policy of the socio-economic development of the country is disclosed; received further development of provisions on the system of budget planning and increasing the efficiency of the use of budget expenditures. The theoretical foundations were developed and the financial mechanism of social development was improved, it was determined that in order to increase the effectiveness of institutional transformations of the economy, to ensure positive macroeconomic dynamics, the further development of the state finance management system is important, the financial and budgetary policy should take into account a number of tasks that stand at a certain stage of the development of social relations.

Field of application of results. The results of the research can be used in the process of formation and implementation of financial and budgetary policy.

Conclusions according to the article. Financial and budgetary policy is an effective tool for influencing socio-economic processes. Important tasks in the process of development and implementation of the state financial policy are the improvement of the public finance system, the strengthening of the effectiveness of the regulatory function of the budget and tax mechanisms, the implementation of structural changes in the economy aimed at increasing the rate of economic growth. The effectiveness of economic transformations largely depends on the quality level of the institutional component of financial architecture, the stability of the country's financial system, the effectiveness of the influence of financial instruments on the socio-economic development of the country.

Key words: finance, budget, financial and budgetary policy, financial mechanism, socio-economic development of the country.

JEL Classification: H61, H72, E50.

Актуальність теми дослідження. Фінансово-бюджетна політика є вагомим інструментом соціально-економічного розвитку країни. Формування та здійснення ефективної фінансової політики держави має важливе місце у забезпеченні дієвого суспільного розвитку. Необхідним є визначення пріоритетів фінансово-бюджетної політики та створення умов для економічного зростання. В процесі здійснення фінансово-бюджетної політики, необхідним є створення умов для забезпечення довіри суб'єктів економічних відносин до фінансової системи країни. Доцільним є розвиток теоретичних засад формування фінансової політики держави, підвищення рівня її адаптивної ефективності до економічного середовища. На даному етапі розвитку фінансово-економічних відносин особливого значення набуває встановлення обґрунтованих співвідношень фінансової архітекtonіки, що забезпечить досягнення суспільного розвитку в умовах обмежених бюджетних ресурсів. Для підвищення результативності інституційних перетворень економіки, забезпечення позитивної макроекономічної динаміки важливим є подальший розвиток системи управління державними фінансами. У зв'язку з цим дослідження формування та реалізації фінансово-бюджетної політики як інструменту соціально-економічного розвитку країни є актуальним.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних вчених з питань фінансово-бюджетної політики можна назвати праці В. Нордхауса [2], В. Телеса [15], П. Самуельсона [2], І. Чугунова [8-14], Т. Канєвої [1, 8, 14], Л. Лисяк [3], І. Лук'яненко [4], А. Мазаракі [8], В. Макогон [5], В. Опаріна [6], М. Пасічного [7, 14], О. Самошкіної [10], В. Федосова [6] та інших. В наукових дослідженнях визначається, що формування та реалізації фінансово-бюджетної політики потребує використання збалансованого підходу виходячи із поставлених завдань щодо забезпечення відповідного рівня фінансування бюджетних зобов'язань та створення відповідних умов для стійкого економічного зростання [8]; забезпечення суспільного розвитку потребує посилення дії бюджетного мультиплікатора виходячи з пріоритетів соціально-економічної політики країни; формування ефективної системи фінансового забезпечення соціального захисту населення є вагомою складовою розвитку суспільства, що передбачає застосування сукупності дієвих інноваційних механізмів формування фінансових ресурсів та надасть можливість для забезпечення соціальної відповідальності, гарантованості, справедливості суспільно-економічних відносин [9]; використовуючи відповідні фінансово-бюджетні механізми держава має сприяти розширеному відтворенню суспільства, стимулювання розвитку людського капіталу як вагомому ендогенному інструменту забезпечення економічного зростання [13].

Метою дослідження є розкриття теоретичних засад та удосконалення механізмів формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни.

Завдання дослідження. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: розкрити сутність формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни, основні напрями удосконалення фінансового механізму суспільного розвитку, подальший розвиток системи бюджетного планування та підвищення ефективності використання видатків бюджету.

Методи дослідження. У даному дослідженні використано системний метод при розкритті сутності формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни. Метод порівняльний, узагальнення, факторний застосовано з метою визначення основних напрямів удосконалення фінансового механізму суспільного розвитку. Метод наукового абстрагування, синтезу використано при подальшому розвитку системи бюджетного планування та підвищення ефективності використання видатків бюджету.

Результати дослідження. Економічна сутність формування та реалізації фінансово-бюджетної політики соціально-економічного розвитку країни полягає у використанні адаптивного бюджетного механізму з врахуванням динамічної збалансованості фінансових, економічних, соціальних взаємовідносин, системи макроекономічного регулювання, основних положень бюджетної архітекtonіки, стану державних фінансів у взаємозв'язку з пріоритетами суспільного розвитку, спрямованого на забезпечення адекватності регулятивних заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища, застосування виваженої системи управління державними фінансами, державним боргом з метою розвитку національної економіки, що надасть можливість підвищити якісний рівень дієвості бюджетного процесу, ефективність використання бюджетних коштів, результативність економічних перетворень. Вагомими завданнями у процесі розробки та реалізації фінансово-бюджетної політики є удосконалення системи державних фінансів, посилення ефективності регулятивної функції бюджетно-податкових механізмів, здійснення структурних змін в економіці, спрямованих на підвищення темпів економічного зростання. Результативність економічних перетворень, значною мірою, залежить від якісного рівня інституційної складової фінансової архітекtonіки, стійкості фінансової системи країни, дієвості впливу фінансових інструментів на економічний розвиток країни. Фінансово-бюджетна політика має здійснюватися з урахуванням досвіду країн з розвинутою та трансформаційною економікою. Доцільно враховувати відповідний зарубіжний досвід в частині проведення посилення ефективності бюджетного стимулювання економіки, підвищення якісного рівня фінансово-бюджетного прогнозування та державного фінансового контролю. Державна політика фінансового

забезпечення системи соціального захисту населення у зарубіжних країнах здійснюються за певними стандартами, які постійно удосконалюються відповідно до економічного розвитку суспільства. Одними з основних моделей соціального забезпечення громадян є континентальна, американська, англосаксонська, скандинавська, південно-європейська, які відрізняються рівнем перерозподілу доходів, ступенем охоплення соціальними послугами, механізмами фінансування, рівнем соціальних послуг, разом з тим у країнах з розвинутою економікою вагомим завданням соціального забезпечення є ліквідація бідності, підтримання стабільності доходів громадян, збереження життєвого рівня, досягнутого в працездатному періоді, надання рівноправного доступу до соціальних послуг. Бюджетна політика як складова суспільно-економічних відносин полягає у сукупності відповідних форм взаємозалежностей та взаємовпливів інституційних компонентів бюджетного простору та економічного середовища у процесі формування бюджету та використання бюджетних коштів для досягнення стратегічних цілей та основних завдань розвитку суспільства. Використання адаптивного бюджетного механізму з врахуванням динамічної збалансованості фінансових, економічних, соціальних взаємовідносин, основних положень бюджетної архітектури, циклічності економічного розвитку, стану державних фінансів спрямоване на забезпечення адекватності регулятивних заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища, застосування виваженої системи управління державними фінансами, державним боргом з метою дієвого розвитку національної економіки.

На сучасному етапі розвитку бюджетних відносин існує необхідність в удосконаленні системи управління бюджетними видатками з метою зростання якості надання державних послуг, підвищення ефективності використання бюджетних коштів та посилення результативності впливу бюджетної політики на динаміку суспільного розвитку. Видатки бюджету здійснюють вагомий вплив як на розвиток відповідних галузей і економіки в цілому, так і на рівень соціального розвитку держави. У зв'язку з цим особливого значення набувають питання ефективного розподілу обмежених бюджетних ресурсів між напрямками суспільного розвитку шляхом забезпечення відповідності обсягу і структури видатків бюджету визначеним пріоритетам соціально-економічного розвитку країни. З метою підвищення результативності бюджетних видатків при вирішенні завдань соціально-економічного розвитку країни потребують поглиблення дослідження питання удосконалення середньострокового планування бюджетних видатків на засадах програмно-цільового методу. Формування фінансової політики держави потребує узгодження цілей соціально-економічного розвитку країни із цілями фінансової політики, має бути спрямована на виконання функцій соціального забезпечення громадян. Бюджет є вагомим інструментом розвитку суспільства. Важливим є створення належних інституційних умов для формування ефективної фінансової системи, оптимізації механізму державного фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Фінансова політика як вагомий економічний інститут має відігравати провідну роль в визначенні цілей, завдань структурних перетворень бюджетно-податкової, системи з урахуванням динаміки економічного розвитку. З огляду на зазначене, інституційні фінансові механізми повинні посилювати рівень адаптивності до змін екзогенних чинників впливу на економічні процеси, підвищувати роль ендогенної складової у забезпеченні економічного зростання в середньостроковій перспективі. Доцільним є підвищення дієвості координації складових фінансово-бюджетної політики [8].

Фінансово-бюджетна політика повинна враховувати низку завдань, які стоять на певному етапі розвитку суспільних відносин, що обумовлює необхідність поглиблення методологічних засад її формування. За умов рецесії та фінансової нестабільності держава відіграє вагому роль у забезпеченні відновлення економічного зростання шляхом стимулювання попиту на товари і послуги, збільшення видатків бюджету на розвиток людського капіталу, модернізацію інноваційної та соціальної інфраструктури. Трансформаційні перетворення обумовлюють необхідність формування довгострокової фінансової стратегії із визначенням індикативних значень очікуваних результатів, що сприятиме забезпеченню збалансованості та узгодженості пріоритетів суспільного розвитку. З метою підвищення результативності трансформацій економіки доцільним є підвищення частки її інноваційної складової шляхом використання інструментів бюджетно-податкової політики, вдосконалення інститутів економічного розвитку та соціальної сфери. Вдосконалення фінансово-бюджетної політики необхідно здійснювати з урахуванням соціально-економічних потреб суспільства, тенденцій економічного зростання, посиленням дієвості механізму міжбюджетного регулювання, покращення якісного рівня макроекономічного прогнозування, підвищенням рівня обґрунтованості рішень щодо координації бюджетно-податкової, що сприятиме збалансованому розвитку держави та її адміністративно-територіальних одиниць. Від якісного рівня реалізації інституційних механізмів фінансової політики в достатній мірі залежить динамічність економічної системи країни. Система встановлених фінансово-економічних інститутів є результатом розвитку та постійного вдосконалення відповідних взаємовідносин у процесі формування, регулювання та використання валового внутрішнього продукту відповідно до основних завдань соціально-економічного розвитку країни. Водночас, система фінансово-економічних інститутів є інституційною складовою фінансової архітектури. Основними функціями даних інститутів є створення належних умов

для розвитку інвестиційних, виробничих, розподільчих процесів, зниження рівня економічних ризиків та трансакційних витрат фінансового механізму, координація взаємозв'язків між суб'єктами фінансово-економічних відносин [14].

Пріоритетними напрямками державної фінансової політики на середньострокову перспективу мають стати вдосконалення інституційного фінансового середовища, підвищення дієвості фінансово-бюджетного планування і прогнозування, забезпечення макроекономічної збалансованості. Вагомим є подальше зміцнення ролі фінансової складової розвитку суспільства в забезпеченні збалансованого економічного зростання. Водночас, необхідним є удосконалення інституційних засад фінансового забезпечення соціальної сфери, що надасть можливість підвищити рівень соціальних гарантій держави та стійкість бюджетної системи. Перспективне фінансово-бюджетне прогнозування спрямоване на посилення ролі бюджету як інструменту регулювання економіки та соціальної сфери, сприяння збалансованому економічному зростанню, соціально-економічному розвитку, що впливатимуть на стійкість фінансово-бюджетної системи. Державна фінансова політика має формуватися на основі науково обґрунтованої концепції удосконалення фінансово-економічних відносин, спрямованої на створення умов для підвищення темпів економічного розвитку країни. Важливим є поглиблення економічної сутності фінансової політики як інструменту економічного зростання, подальший розвиток підходів щодо вдосконалення інституційних та методологічних засад державного фінансового механізму регулювання соціально-економічного розвитку країни на середньострокову перспективу. Фінансова політика має здійснюватися з урахуванням досвіду країн з розвинутою та трансформаційною економікою. Доцільно враховувати відповідний зарубіжний досвід в частині посилення ефективності бюджетного стимулювання економіки, підвищення якісного рівня фінансово-бюджетного прогнозування та державного фінансового контролю. Державна політика фінансового забезпечення системи соціального захисту населення у зарубіжних країнах здійснюється за певними стандартами, які постійно удосконалюються відповідно до економічного розвитку суспільства. Одними з основних моделей соціального забезпечення громадян є континентальна, американська, англосаксонська, скандинавська, південно-європейська, які відрізняються рівнем перерозподілу доходів, ступенем охоплення соціальними послугами, механізмами фінансування, рівнем соціальних послуг, разом з тим у країнах з розвинутою економікою вагомим завданням соціального забезпечення є ліквідація бідності, підтримання стабільності доходів громадян, збереження життєвого рівня, досягнутого в працездатному періоді, надання рівноправного доступу до соціальних послуг. Державна фінансова політика є складовою економічної політики держави, яка в свою чергу впливає на суспільний розвиток держави. В ній визначаються основні напрями розвитку економіки, загальний обсяг фінансових ресурсів, джерела, шляхи використання, розробляються відповідні механізми регулювання і стимулювання соціально-економічних процесів. Зазначена політика є комплексом державних заходів, що забезпечують ефективне функціонування фінансової системи, стимулює економічний розвиток і створює відповідне підґрунтя для здійснення державою покладених на неї функцій і завдань. Формування та реалізація ефективної політики у сфері державних фінансів займають достатньо важливе місце у процесі регулювання соціально-економічного розвитку держави. На сучасному етапі економічних перетворень вагомим значення набувають дослідження щодо забезпечення фінансової збалансованості. У зв'язку з цим важливим є розкриття теоретичних засад та обґрунтування напрямів державної фінансової політики, сутність якої полягає в розвитку фінансово-економічних відносин, що виникають з приводу розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту, пов'язаних з формуванням фінансових ресурсів держави.

Розвиток суспільно-економічних відносин потребує переосмислення сутності видатків бюджету у процесі регулювання соціально-економічного розвитку держави, підвищення теоретико-методологічного рівня бюджетного регулювання в цілому, що надасть змогу поглибити розуміння видатків бюджету як економічної категорії та важливого регулятора соціально-економічних процесів, а також суттєво підвищити рівень якості державної політики у сфері видатків бюджету. Головним завданням при формуванні видаткової частини бюджету є науково-обґрунтоване визначення її обсягу та структури з метою досягнення найбільш ефективного і результативного впливу на динаміку соціально-економічних процесів держави. Для підвищення ефективності використання бюджетних коштів доцільним є оновлення методології моніторингу та оцінки ефективності бюджетних програм. Виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни вимагає вдосконалення структури системи державного фінансового контролю, посилення взаємозв'язків між складовими системи управління державними фінансами. Доцільним є подальший розвиток відповідних механізмів та інструментів державного фінансового аудиту в умовах трансформації фінансово-економічної системи. Результативність фінансово-бюджетної політики у системі забезпечення суспільного розвитку значною мірою залежить від врахування домінуючих факторів, що впливають на дієвість її інструментів, підвищення конкурентоспроможності людського капіталу, розвитку соціальної сфери. Ідентифікація факторів впливу на формування та реалізацію державної фінансової політики соціального розвитку важлива для врахування їх значимості

на відповідному етапі формування цілей і завдань, підвищення дієвості фінансових інструментів, їх впливу на суспільний розвиток. Вагомим є подальше зміцнення ролі фінансової складової розвитку суспільства в забезпеченні економічного зростання.

Висновки. Фінансово-бюджетна політика є дієвим інструментом впливу на соціально-економічні процеси. Вагомими завданнями у процесі розробки та реалізації державної фінансової політики є удосконалення системи публічних фінансів, посилення ефективності регулятивної функції бюджетно-податкових механізмів, здійснення структурних змін в економіці, спрямованих на підвищення темпів економічного зростання. Результативність економічних перетворень, значною мірою, залежить від якісного рівня інституційної складової фінансової архітектури, стійкості фінансової системи країни, дієвості впливу фінансових інструментів на соціально-економічний розвиток країни. Бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня фінансової стійкості системи державних фінансів. Ефективність функціонування податкової системи певною мірою визначається рівнем поєднання та узгодженості фіскальної та стимулюючої складової. Вагомим завданням податкової політики як інструменту впливу на економічні процеси, є встановлення певного оптимального рівня оподаткування та механізму адміністрування податків, що забезпечать поєднання інтересів платників податків та держави. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку країни можливе шляхом застосування обґрунтованих підходів до формування видаткової частини бюджету, моніторингу результативності діяльності розпорядників бюджетних коштів. Бюджетна політика як складова суспільно-економічних відносин полягає у сукупності відповідних форм взаємозалежностей та взаємовпливів інституційних компонентів бюджетного простору та економічного середовища у процесі формування бюджету та використання бюджетних коштів для досягнення основних завдань розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Канєва Т.В. Бюджет у системі фінансово-економічних відносин: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 392 с.
2. Самуельсон П. Э., Нордхаус В. Д. Экономика. 19-е изд.; пер. с англ. М.: Вильямс, 2015. 1360 с.
3. Лисяк Л. Бюджетна політика у системі державного регулювання економіки. Автореф. Київ:НДФІ АФУ Міністерства фінансів України. 2010. 35 с.
4. Lukianenko I. N., Dadashova P. A. Monetary and Fiscal Policies Interaction in Ukraine. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 5 (179). С. 295–307.
5. Макогон В.Д. Бюджетна стратегія держави: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 364 с.
6. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. *Фінанси України*. 2017. № 2. С. 110–128.
7. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
8. Державне фінансове регулювання економічних перетворень / І. Я. Чугунов, Т. В. Канєва та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 376 с.
9. Чугунов І. Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.
10. Чугунов І. Я., Самошкіна О. А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. *Вісник КНТЕУ*. 2019. № 2. С. 103–121.
11. Чугунов І. Я., Ігнатенко А. Б. Податок з доходів фізичних осіб у системі фінансово-економічного регулювання. *Фінанси України*. 2006. № 4. С. 3-14.
12. Чугунов В.І. Формування бюджету як інструмент суспільного розвитку. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 132–137.
13. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки : монографія / за заг. ред. І. Я. Чугунова. Київ : Глобус-Пресс, 2018. 354 с.
14. Budget policy of social development. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. et. al. General editorship Chugunov I. Scientific Route. Tallinn, Estonia. 2018. 348 p.
15. Teles, V., Mussolini, C. (2014). Public debt and the limits of fiscal policy to increase economic growth. *European Economic Review*, 66, pp. 1–15.

References

1. Kanieva T. V. (2021). Biudzhet u systemi finansovo-ekonomichnykh vidnosyn: monohrafiia. Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 392 s. [in Ukr].
2. Samuel'son, P. E., Nordkhaus, V. D. (2015). Ekonomyka [Economics]. 19nd ed. (Trans.). M: Vyl'yams. 1360 p.
3. Lysiak L. (2010). Biudzhetna polityka u systemi derzhavnoho rehuliuвання ekonomiky. Avtoref. Kyiv: NDFI AFU Ministerstva finansiv Ukrainy, 35 s. [in Ukr]

4. Lukianenko I. H., Dadashova P. A. (2016). Monetary and Fiscal Policies Interaction in Ukraine. *Actual Problems of Economy*, 5 (179). 295–307. [in Eng.]
5. Makohon, V. D. (2018). Biudzhetna stratehiia derzhavy [Budget strategy of the state]. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 364 s. [in Ukr.]
6. Oparin V. M., Fedosov V. M., Yuxy`menko P. I. (2017). Publichni finansy` : g`eneza, teorety`chni koliziyi ta prakty`chna konceptualizaciya. *Finansy`Ukrayiny`*, 2. 110–128. [in Ukr.]
7. Pasichnyj, M. D. (2019). Finansova polityka derzhavy [Financial Policy of the State]. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics. 440 s. [in Ukr.]
8. Derzhavne finansove rehuliuвання ekonomichnykh peretvoren / I. Chugunov, T. Kanieva ta in.; za zah. red. A. A. Mazaraki. K.: Kyiv.nats.torh.-ekon.un-t, 2018, 376 s. [in Ukr.]
9. Chugunov, I. (2021). Biudzhetna stratehiia suspilnoho rozvytku [Budget strategy of social development]. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 532 s. [in Ukr.]
10. Chugunov I., Samoshkina O. (2019). Vydatky biudzhetu v systemi derzhavnoho rehuliuвання sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy. *Visnyk KNTEU*, 2. 103–121. [in Ukr.]
11. Chugunov I., Ihnatenko A. (2006). Podatok z dokhodiv fizychnykh osib u systemi finansovo-ekonomichnoho rehuliuвання. *Finansy Ukrainy*, 4. 3-14. [in Ukr.]
12. Chugunov V. (2019). Formuvannya biudzhetu yak instrument suspilnoho rozvytku. *Ekonomika ta derzhava*, 12. 132–137. [in Ukr.]
13. Chugunov, I. Ya. Kanieva, T. V. and Pasichnyi, M. D. (2018). Biudzhetno-podatkova polityka u systemi rehuliuвання ekonomiky [Fiscal policy in the system of regulation of the economy], Kyiv, Hlobus-Press, 354 p. [in Ukr.]
14. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. et al. (2018). Budget policy of social development Chugunov I. (Ed.). Scientific Route. Tallinn, Estonia 348 p. [in Eng.]
15. Teles, V., Mussolini, C. (2014). Public debt and the limits of fiscal policy to increase economic growth. *European Economic Review*, 66, pp. 1–15. [in Eng.]

ДАНИ ПРО АВТОРА

Шалашна Ангеліна Олександрівна,

аспірант кафедри фінансів

Державного торговельно-економічного університету, м.Київ.

ORCID ID: 0000-0003-0485-6589

DATA ABOUT THE AUTHORS

Shalashna Angelina,

postgraduate student of the department of finance

of the State University of Trade and Economics, Kyiv

ORCID ID: 0000-0003-0485-6589